

Josefu F-ovi znějícího. Podle §u 253 ex. ř. jest zabavení hmotných věcí vykonáno tím, že výkonný orgán je sepiše a popíše v zápise (zájemním protokolu), a že se do zápisu tohoto pojme prohlášení, že sepsané předměty byly zabaveny pro vykonatelnou pohledávku věřitelovu. Již tím (§ 256 prvý odstavec ex. ř.) nabývá věřitel práva zástavního, a ani v §u 253 nebo 256 ex. ř. ani v bodě 81 instrukce pro výkonné orgány není nabytí soudního práva zástavního vázáno na to, by výkonný orgán připevnil na zabavené věci známky. Vnucené právo zástavní trvá pak dotud, dokud nezanikne podle § 467 a násl. obč. zák. nebo ze zvláštních důvodů pro vnucené právo zástavní platících (na příklad §§ 256 ex. ř., 12 vyr. ř., 12 úpad. ř. atd.) anebo zrušením exekuce. Zánik práva zástavního nenastane však tím, že výkonný orgán později se nemůže rozpomenouti, co zabavil. Při novém rozhodování sporu jest proto vycházení s právního hlediska, že zájem svršků se stal, ale že postupem výkonného orgánu jest nyní toliko stíženo zjistiti, které předměty byly zabaveny a zda jsou totožny s věcmi, žalobkyní z důvodu vlastnictví vylučovanými.

Čís. 7109.

Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou o otázkách právních a finančních ze dne 23. dubna 1925, čís. 56 sb. z. a n. na rok 1926.

Slezský pozemkový úvěrní ústav jest oprávněn domáhati se pořadem práva zaplacení hypotekární zápůjčky pod exekucí na tuzemské nemovitosti, třebas vlastníkem jich bylo farní obročí v Polsku.

(Rozh. ze dne 31. května 1927, R II 15/27.)

Slezský pozemkový úvěrní ústav domáhal se na farním obročí obce P. v Polsku zaplacení anuit z pohledávky, váznoucí na nemovitostech žalovaného obročí v Československé republice. Žalované obročí vzneslo námitku nepřipustnosti pořadu práva proto, že podle čl. 73 smlouvy českopolské uveřejněné ve sbírce zákonů a nařízení pod číslem 56 z roku 1926 jest příslušnou k rozhodnutí sporu a k výkladu smlouvy smíšená komise po případě rozhodčí soud. Soud první stolice zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva a uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaný vznesl námitku nepřipustnosti pořadu práva, maje za to, že na sporný případ se vztahují ustanovení smlouvy českopolské, vydané 29. dubna 1926 pod čís. 56 sb. z. a n. a že prý podle čl. 73 této smlouvy jest připustnou k rozhodnutí tohoto sporu smíšená komise, v druhé řadě rozhodčí soud. Kdyby zavazené nemovitosti zcela nebo z části byly na území republiky Polské, pak by ovšem vzhledem na ustanovení §u 55 cit. smlouvy bylo o této námitce uvažovati. V tomto článku 55 je totiž ustanoveno, že pohledávky žalujícího ústavu (nesporně dřívější rakousko-slezský ústav pro úvěr pozemkový), které byly anebo jsou zajištěny hypotékou na nemovitostech na území republiky

Polské, přejímá republika Polská, po případě ústav k tomu cíli ustanovený vládou republiky Polské. Když nyní žalující ústav výslovně prohlásil, že žádá zaplacení pouze z nemovitostí, pokud jsou na území republiky Československé — a zprávou evidence katastrů daně pozemkové v Českém Těšíně ze dne 12. června 1926 je prokázáno, že nemovitosti ty jsou skutečně na území republiky Československé, tedy již z toho patrné, že uvedená smlouva se vůbec nemůže týkati zažalované pohledávky, neboť se žádá zaplacení jen z těch nemovitostí v republice Československé, pokud byla a jest na těchto nemovitostech zajištěna. Důsledně nemůže se vztahovati na tento spor ani ustanovení článku 73 této smlouvy, takže spor tento je obyčejnou hypotekární žalobou a nikoliv sporem, jehož podkladem mu byla uvedená českopolská smlouva, tím méně může míti tento spor vztah ku hlavě V. a tím i ku článku 44 této smlouvy, jak na to poukazuje strana žalovaná, neboť v hlavě té projednává se zcela jiný předmět. **O d v o i a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. **D ů v o d y:** Smlouvou ze dne 23. dubna 1925, č. 56 sb. z. a n. na rok 1926 mezi republikou Československou a Polskou byla ujednána likvidace majetku země Slezské, bývalých žup Oravské a Spišské, jakož i jiných samosprávných svazů a veřejnoprávních korporací, jejichž obvod neb okruh působnosti byl rozdělen novou hranicí mezi oběma republikami (čl. 34) a stanoveny ve čl. 36—53 jisté zásady. V čl. 39 stanoví smlouva, že svazy samosprávné a korporace veřejnoprávní se mohou dohodnouti o likvidaci samy a, nedohodnou-li se nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy smlouva nabude působnosti, předloží soupis veškerých aktiv a pasiv podléhajících rozdělení likvidační komisi. Článek 48 nařizuje konečně, že podrobné zúčtování, pokud nebylo provedeno touto smlouvou nebo svazy nebo korporacemi samými, provede podle výše uvedených zásad smíšená likvidační komise československo-polská. Nastává tudíž otázka, zda tato ustanovení o likvidaci majetku se vztahují i na majetek stran, což závisí na rozhodnutí otázky, zda žalované strany jsou veřejnoprávními korporacemi neb samosprávnými svazy (čl. 34). Smlouva se však vztahuje i na nadace veřejnoprávní, což patrné z toho, že v čl. 35 užívá slova: »ústavy« a »fondy«, na něž státní neb samosprávné úřady mají dozor, a že v čl. 47 výslovně mluví o rozdělení nadací. Je proto nepochybné, že smlouva se vztahuje na veškeré právnické osoby rázu veřejnoprávního ať typu nadace nebo korporace. Obročí jest ve smyslu církevního majetkového práva souborem majetku spojeného s duchovním úřadem, jehož nositel jest oprávněn majetek ten požívati (§ 46 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák.). Není vlastnictvím požívatele, nýbrž tvoří samostatné neosobní účelové jmění, je samostatným právním podmětem a, poněvadž zde není sdružených osob, jest je považovati ve smyslu § 646 obč. zák. za nadaci. Občanský zákon posuzuje obročí podle § 357 obč. zák., avšak obročí je složeno ze živlů nejen soukromoprávních, nýbrž i veřejnoprávních a sám zákon ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák. posuzuje obročí tak jako jmění církevní v §§ 1—13 a nikoli se stanoviska práva majetkového. Zejména ku vzniku, změně a zániku obročí je zapotřebí nejen spolupůsobení církevních úřadů, nýbrž i státních

úřadů (§ 20 cit. zák.), jmění zrušeného obročí připadá náboženskému fondu a podle § 1 zák. ze 7. května 1874, čís. 51 ř. zák. jsou církevní obročí povinna, přispívati na náboženský fond. Z toho patrně, že se obročí neposuzuje podle majetkového práva soukromého, nýbrž podle zvláštních předpisů veřejnoprávních a že obročí je veřejnoprávní nadací. Jmění obročí spadá tudíž do jmění uvedeného v čl. 35 smlouvy. To ostatně patrně i z čl. 52 smlouvy, kde se majetek vratislavského biskupství vylučuje ze smlouvy, a ponechává se jeho rozdělení zvláštní dohodě. Vztahuje se proto smlouva na veškeren ostatní církevní majetek a tudíž i na obročí. Nezáleží proto na tom, zda žalující slezský pozemkový úvěrní ústav v Opavě založený slezským sněmem zemským, je veřejnoprávním ústavem a zda vykonává funkci veřejnoprávní, či zda jest pouze hospodářským podnikem veřejnoprávní korporace, stačí, když jedna ze stran je veřejnoprávní právnickou osobou. Tuto otázku není však ani třeba řešiti, již proto, že smlouva sama v čl. 55, zejména o rozdělení hypotekárních pohledávek tohoto ústavu, o níž se právě v souzeném případě jedná, se zmiňuje a zásadu o rozdělení jich v tom směru vyslovuje, že hypotekární pohledávky na území republiky Polské přejímá republika Polská. Nelze proto pochybovati, že spornou pohledávku nutno posuzovati podle zmíněné státní smlouvy a že musila podle čl. 39 cit. smlouvy buď předcházení žalobě dohoda o likvidaci nebo že v případě nedohody byla k rozdělení majetku oprávněna likvidační komise. Tato je ovšem vyloučena podle čl. 48 tehdy, když podrobné zúčtování bylo provedeno buď dohodou stran anebo smlouvou samou. Dohoda se nestala, nebylo to ani tvrzeno, natož prokázáno, a smlouvou samou nenastalo rozdělení majetku proto, poněvadž stanoví pro veřejnoprávní korporace pouze zásady rozdělovací (čl. 41—46), neprovádí však rozdělení samo, jak tomu na příklad v případě čl. 46 odst. 4 ohledně likvidace majetku země Slezské a bývalé obce Těšina. V čl. 43 a 44 jest ovšem vyslovena zásada, že hypotekární pohledávka připadne té straně, na jejímž území zatížená nemovitost se nalézá, a naopak, že hypotekární břemeno převzme ona strana, která převzala zatíženou nemovitost, při čemž rozhoduje opětně zásada územní. Tím se však rozdělení ještě nestalo. Neboť hypotekární pohledávka žalující strany 20.000 Kč je zajištěna na nemovitostech vl. č. 13 kat. obce P., jež byla novou státní hranicí rozdělena. A tu je třeba, by dluh byl podle znění čl. 44 rozdělen mezi obě části hranicí přeřáté nemovitosti v poměru k jejich ploše a výnosnosti zapsané do pozemkového katastru. A k vyjasnění, jaká část dluhu hypotekárního padá na tu a onu stranu, jest třeba předchozího provedení rozdělení dluhu, jak vysvítá z odst. (2) čl. 44. Mimo to praví čl. 43 odst. (3) smlouvy, že pokud majetek, který připadl v podíl jedné ze stran, představuje hodnotu větší, než jaká té které straně náleží podle rozdělovacího klíče, který musí podle čl. 42 čís. 2 stanoviti komise likvidační, započte se přebytek k dobru druhé strany. To vše se nestalo, nýbrž sdělila evidence katastru v Čes. Těšině pouze, které parcely zatížené nemovitosti připadly do oblasti Československé republiky, a vyslovuje se neurčitě, udávajíc jen přibližnou výměru 9 ha 03 a. Rozdělení dluhů hypotekárních musí býti tak přesné, aby se dalo zapsati do pozemkové knihy

(čl. 44 odst. (2) smlouvy). Je proto patrné, že rozdělení majetku stran nebylo provedeno ani smlouvou ani dohodou stran a je k rozdělení tomu a stanovení, jaká část zažalované pohledávky žalujícímu ústavu připadá podle čl. 39 a 48 smlouvy povolána jediné likvidační komise. Je proto řízení před řádným soudem podle § 477 čis. 6 c. ř. s. zmatečným a bylo proto ve smyslu § 473 první odstavce c. ř. s. a § 477 první odstavce c. ř. s. řízení i napadený rozsudek jako zmatečný zrušiti.

Nejvyšší soud změnil usnesení odvolacího soudu v ten rozum, že v otázce přípustnosti pořadu práva obnovil usnesení prvního soudu, a vrátil věc odvolacímu soudu, by znovu rozhodl o odvolání žalovaného.

D ů v o d y:

Rekursu nelze upřítí oprávnění. Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou ze dne 23. dubna 1925, čis. 56 sb. z. a n. z roku 1926 věnuje likvidaci vzájemných poměrů týkajících se komunálního úvěrního ústavu země Slezské a Rakousko-slezského ústavu pro úvěr pozemkový zvláštní část VII. s články 54 až 59. Tato část nedovolává se ustanovení části V. této smlouvy, která jedná o likvidaci majetku země Slezské, bývalých žup Oravské a Spišské jakož i jiných korporací, a proto dlužno posuzovati právní poměry žalujícího ústavu, který, jak nesporno, je totožným s Rakousko-Slezským ústavem pro úvěr pozemkový, nikoliv podle části V., nýbrž výlučně podle části VII. smlouvy, to tím více, jelikož ve článku 54 (2) je stanoveno, že likvidace vzájemných právních poměrů co do uvedených dvou slezských úvěrních ústavů provede se podle článku 55 až 59. Čl. 55 předpisuje, že pohledávky žalujícího ústavu, které byly anebo jsou zajištěny hypotékou na nemovitostech na území republiky Polské, přejímá tato, rovněž jako podle čl. 56 přejímá proti žalobci břímě výplaty příslušné částky převzatého obligčního dluhu. Na jakých nemovitostech pohledávky žalujícího ústavu byly anebo jsou zajištěny, čl. 55 neuvádí a proto dlužno za to míti, že se tu vůbec nerozeznává a že články 55 a násl. platí také pro pohledávky zajištěné na nemovitostech knihovně připsaných farnímu obročí. Z doslovu čl. 55 je dále zřejmo, že má na mysli také pohledávky žalujícího ústavu, které vážnou na nemovitostech, jež byly rozděleny novou státní hranicí mezi Čsl. republikou a republikou Polskou. Částí V. uvedené státní smlouvy byla tedy práva žalujícího ústavu jako hypotekárního věřitele omezena pouze, pokud jeho zástavní právo vázne na nemovitostech a částech nemovitostí v oblasti republiky Polské. Jelikož žalující ústav má své sídlo v Čsl. republice, nebylo nutno ani přípustno, aby byl obmezován v zástavních právech také co do tuzemských hypotek. Takové omezení nelze dovozovati ani z části VII. státní smlouvy ani z jejích ostatních ustanovení. V případě, o nějž jde, domáhá se žalující ústav zaplacení zažalovaných anuit s příslušenstvím pouze pod exekucí na nemovitosti v tuzemsku. Jak již doličeno, nebyl v tomto právu státní smlouvou ze dne 23. dubna 1925 nikterak omezen a proto nelze ho poukazovati ani na likvidační komisi podle čl. 48 a násl. smlouvy ani na smí-

šenou komisi a rozhodčí soud podle čl. 73 a násl. této smlouvy. Je-li tomu tak, přísluší žalujícímu ústavu, jak správně již doličil soud prvé stolice, oprávnění, uplatňovati soukromoprávní nároky proti žalovanému farnímu obročí pořadem práva. Že odvolací soud řešil spornou otázku s hlediska V. části uvedené státní smlouvy, je nesprávné již vzhledem na zvláštní předpisy její VII. části. Jelikož prozatím jde pouze o námitku nepřípustnosti pořadu práva, není potřebí zabývati se otázkou, jaký význam má pro zažalovaný nárok okolnost, že evidence katastru v Českém Těšíně udala jen přibližnou výměru parcel, které z nemovitosti žalovaného obročí připadly do oblasti Čsl. republiky, a že dosud nenastalo přesné rozdělení hypotekárních dluhů mezi žalujícím ústavem a republikou Polskou.

Čís. 7110.

Předpis § 54 čís. 3 ex. ř. platí zvýšenou měrou pro exekuční žádosti, v nichž se již navrhuje znění usnesení a jež se povolují razítkem.

V návrhu na exekuci uhražovací není obsažen návrh na exekuci zajišťovací.

(Rozh. ze dne 1. června 1927, R I 381/27.)

Návrhu na povolení exekuce pro vykonatelnou pohledávku soud prvé stolice vyhověl, rekursní soud exekuční návrh zamítl. **Důvody:** Podle § 1 čís. 1 ex. ř. může exekuce k vydobytí vykonatelného pohledávání býti povolena na základě rozsudku pouze tehdy, není-li alespoň propůjčen opravný prostředek, jenž by exekuci zastavoval, a podle § 505 c. ř. s. staví se včasným vznesením dovolání právní moc a vykonatelnost napadeného rozsudku v rozsahu dovolacích návrhů až do vyřízení opravného prostředku. Ježto proti rozsudku vrchního zemského soudu ze dne 18. listopadu 1926 podáno bylo dovolání, nenabyl rozsudek I. stolice posud moci práva a neměla proto býti exekuce k vydobytí pohledávání povolena. O exekuci ku zjištění pohledávání nebylo žádáno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení jest správně odůvodněno. K vývodům dovolacího rekursu, které jsou v několika směrech v rozporu se spisy, se dodává toto: Dne 24. září 1926 žádala vymáhající věřitelka o povolení exekuce zabavením, uschováním a prodejem movitých věcí k vydobytí vykonatelné pohledávky. Tato žádost byla zamítnuta, protože proti rozsudku bylo podáno odvolání. Dne 7. ledna 1927 opětovala vymáhající věřitelka tutéž žádost, připojivši poznámku: »Reprodukováno po pravomoci rozsudku.« I tato žádost byla zamítnuta, protože bylo podáno dovolání. Konečně podala vymáhající věřitelka tutéž žádost po třetí dne